

~~2007 = 0 mål~~

~~2008 = 0 mål~~

2009 = 1 mål

2010 = 0 mål

Lagen började
år 2009

(2010-01-01 - 01-14)

Sökfråga: (Status = Avslutat) och (Domstol = Egen) och (Målgrupp/Måltyp inkl. kompl. = 18/23) och (Avslutandedatum = 2009-01-01 - 2009-12-31)

Antal träffar: 1

K = Kompletterande målgrupp/måltyp

Angj LR

090730

Målnr * målsamb.	Mgrp/ Mtyp	Förtur	Inkom	Org. enhet	Saken	Målstatus	Överklagat	Tax. år
1458-09	18/23	Ja	2009-06-08	Länsrätten i Vänersborg Sakansvarig övrig skatt/SOL Domare 6	Ansökan om rättelse enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV)	Överklagat 2009-08-10 KR nr: 5094-09	2009-08-10	
Partiällning: CRAMA Hälsocenter AB / Västra Götalandsregionen, Regionstyrelsens kansli Ärendemening: Ansökan om rättelse enligt lag(2008:962) om valfrihetssystem (LOV)								

**LÄNSRÄTTEN I
VÄNERSBORG**

Ingela Olofsson

DOM

2009-07-30

Meddelad i

Vänersborg

Mål nr

1458-09 E

KLAGANDE

CRAMA Hälsocenter AB, 556694-2248

Mölnlycke Fabriker 5

435 35 Mölnlycke

Ombud: Advokat Monica Crusner

Crusner Advokatbyrå

Hvitfeldtsgatan 15

411 20 Göteborg

MOTPART

Västra Götalands läns landsting (Västra Götalandsregionen)

Regionstyrelsens kansli

462 80 Vänersborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Västra Götalandsregionens beslut den 2 juni 2009

SAKEN

Ansökan om rättelse enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV

DOMSLUT

Länsrätten avslår CRAMA Hälsocenter AB:s ansökan om rättelse.

Dok.Id 71400

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1060	Residensgatan 23	0521-27 03 00	0521-27 03 80	måndag – fredag
462 28 Vänersborg		E-post: lansrattenivanersborg@dom.se		09:00-12:00 13:00-16:00

BAKGRUND

Västra Götalandsregionen (VGR) beslutade att inte godkänna CRAMA Hälsocenter AB, CRAMA, som leverantör i valfrihetssystemet "VG-Primärvård". Som skäl för beslutet angavs att företrädaren för bolaget, Robert Sjöstedt, gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen.

YRKANDEN M.M.

CRAMA yrkar att länsrätten ska besluta om rättelse på så sätt att bolaget godkänns som leverantör i enlighet med VGR:s förfrågningsunderlag och anför bl.a. följande. Av förfrågningsunderlaget framgår att en leverantör får bedriva primärvårdsverksamhet inom VGR under förutsättning att regionen godkänner leverantören ifråga. Bakgrunden till Regionstyrelsens beslut att inte godkänna CRAMA som leverantör står att finna i att åtal har väckts mot Robert Sjöstedt och hans f.d. hustru om grovt bedrägeri avseende den verksamhet som tidigare bedrevs i gemensam regi av desamma. Robert Sjöstedt förnekar brott. Ansvarsfrågan har ännu inte prövats av tingsrätten och det finns inte någon lagakraftvunnen dom. Åtal är väckt mot såväl Robert Sjöstedt som hans f.d. hustru med anledning av att båda, vid den tidpunkt åtalet avser, var företrädare och ägare i bolaget Läkartjänst i Öppenvård Dr R. Sjöstedt AB (Läkartjänst), som drev verksamhet under namnet Vårdcentralen Hälsan. Åtalet avser i korthet att Robert Sjöstedt och hans f.d. maka genom att felkoda och manipulera det system som användes för att redovisa patientbesöksunderlaget, från VGR tillförskansat sig felaktiga utbetalningar om 5 854 575 kr. Manipuleringen har enligt åtalet bestått i att Läkartjänst kodat att patientbesök avsett läkarbesök när besöket de facto avsett sjukgymnast. VGR betalar ett högre belopp för läkarbesök än för sjukgymnastbesök. Läkartjänst har därför fått medel i större omfattning än berättigat. Hustrun var den av makarna som skötte administrationen och ekonomin i Läkartjänst och Robert Sjöstedt var medi-

cinskt ansvarig. Hustrun var ensam ansvarig och ensam behörig för datasystemen och redovisningen gentemot VGR. Ensam ansvarig för felkodningen var således hans f.d. hustru. Den specifika delegation som skett till dåvarande hustrun avseende redovisning av antal patientbesök var föranledd av att VGR lät meddela att endast en person skulle ha access till datasystemet ifråga. Att det blev dåvarande maken som utsågs till detta var naturligt, eftersom hon sedan tidigare ansvarade för bolagens administration och ekonomi. Robert Sjöstedts möjlighet att kontrollera de uppgifter som dåvarande maken lämnat till VGR har således varit obefintliga. Så snart Robert Sjöstedt fick indikationer på att något inte stod rätt till med Läkartjänsts ekonomi och redovisning avskedade han dåvarande hustrun. Han tillsatte därefter en extern konsult i syfte att granska och utreda eventuella felaktigheter i bokföringen. Så snart felaktigheterna uppdagats polisanmälde han dåvarande maken för trolöshet mot huvudman och kontaktade VGR och upplyste om att felaktiga utbetalningar skett på grund av det manipulerade underlaget. Robert Sjöstedt har vare sig begått något brott eller haft något uppsåt. Eftersom han inte haft någon vetskap om de felaktiga utbetalningarna har han inte heller gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen. Det var han som uppdagade de felaktigheter som ligger till grund för åtalet. Utan hans initiativ hade förmodligen aldrig missförhållandena blivit kända.

VGR bestrider CRAMA:s yrkande om rättelse och anför bl.a. följande. VGR har inte brutit mot LOV genom att inte godkänna CRAMA som leverantör i valfrihetssystemet eftersom företrädaren för bolaget, Robert Sjöstedt, gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen. Ekobrottsmyndigheten (EBM) har i stämningsansökan av den 9 mars 2009 ansett att Robert Sjöstedt överhuvudtaget inte ska bedriva någon näringsverksamhet och har yrkat på näringsförbud. Robert Sjöstedt har i en stämningsansökan av den 29 augusti 2005, tillsammans med sin f.d. hustru, åtalats för grovt skattebrott och medhjälp därtill. Gärningen har bedömts som grov eftersom

det har handlat om betydande belopp och brukande av osanna handlingar samt vilseledande bokföring. Av gärningsbeskrivningen framgår bl.a. att Robert Sjöstedt har lämnat oriktiga uppgifter vid flera tillfällen genom att yrka avdrag för kostnader avseende ombyggnad av vårdcentral när det i verkligheten har avsett ombyggnad av Robert Sjöstedts och dennes hustrus gemensamma privata bostad. Robert Sjöstedt har vidare enligt stämningsansökan av den 9 mars 2009 åtalats för grovt bedrägeri. Enligt gärningsbeskrivningen har han uppsåtligen vilselett VGR att till Läkartjänst under tiden 1 januari 2003 – 30 april 2005 utbetala 5 924 965 kr för mycket i läkarvårdsersättning. Vilseledandet har, enligt gärningsbeskrivningen, bestått i att ett stort antal patientbesök falskeligen genom datafiler redovisats som ersättningsgilla läkarbesök av Läkartjänst samt att viss sjukvårdande behandling av Läkartjänst har dubbelfakturerats. Även detta brott har EBM bedömt som grovt, eftersom gärningen utövats systematiskt, gärningsmännen (även dåvarande makan) missbrukat allmänt förtroende, begagnat falska/osanna handlingar och vilseledande bokföring samt avsett betydande värde.

Robert Sjöstedt var ensam styrelseledamot i Läkartjänst. Bolaget försattes i konkurs den 16 januari 2006. Att Robert Sjöstedt hänvisar till sin hustru saknar betydelse. Han har brutit i sitt ansvar enligt aktiebolagslagen. Styrelsen i ett aktiebolag måste förvissa sig om att den till vilken uppgift delegeras är lämplig för uppgiften och måste fortlöpande förvissa sig om att denne fullgör uppgiften på ett tillfredsställande sätt. Styrelsen kan inte genom delegation eller på annat sätt avbürda sig det yttersta ansvaret för bolagets organisation och förvaltning. Uppgiftsfördelningen mellan Robert Sjöstedt och dåvarande makan saknar således betydelse för bedömningen av Robert Sjöstedts yrkesutövning som styrelse och huvudansvarig för verksamheten i Läkartjänst. Skulle det visa sig att Robert Sjöstedt inte kan fällas till ansvar för uppsåtligt brott har han ändå gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen genom att i egenskap av styrelse för bolaget

ha underlåtit att fullgöra sina skyldigheter. Att lämnandet av uppgifter till grund för utbetalning av ersättning ingår i begreppet yrkesutövning är ostridigt och framgår av Kammarrättens i Jönköping dom den 9 juni 2009, mål nr 4211-08. – Robert Sjöstedt har varit ensam styrelseledamot i ytterligare ett aktiebolag, Företagsvården Hälsan i Mölnlycke AB, (Hälsan), vilket ägts av Läkartjänst. Även detta bolag försattes i konkurs den 16 januari 2006. Bolagets revisor har i revisionsberättelse för räkenskapsåret april 2003 – augusti 2004 förklarat sig varken kunna tillstyrka eller avstyrka fastställande av resultat och balansräkning eller disposition av vinsten. Orsaken angavs vara att revisorn under räkenskapsåret påtalat att bolaget haft väsentliga brister i den interna kontrollen och att bolaget haft stora kostnader i förhållande till dess intäkter i egenskap av dotterbolag. Konkursförvaltaren uppger i sin förvaltarberättelse avseende Läkartjänst att bolaget, i vart fall under senare år, baserat en stor del av sin lönsamhet på utfående av för höga ersättningar från VGR. Det är omöjligt att bolagets enda styrelseledamot varit omedveten om en så viktig förutsättning för verksamheten. I båda företagen Läkartjänst och Hälsan framgår vidare enligt förvaltarberättelserna att det förekommit återvinningsbara transaktioner i form av bl.a. fordringar på ägarna. – Det stämmer inte att Robert Sjöstedt inte haft möjlighet att kontrollera de inrapporterade uppgifterna. Det är leverantören själv som bestämmer vem eller vilka som ska ha behörighet i systemet. Det har varit möjligt för Robert Sjöstedt att när som helst ansöka om och få behörighet till datasystemet som administrerar utbetalningen av ersättningarna från VGR. Robert Sjöstedt har även genom att jämföra uppgifter i patientjournalerna om lämnad vård kunnat kontrollera om debiteringen varit korrekt, vilket VGR av sekretesskäl inte kunnat. – Vad gäller hur felet upptäckts så var det en anställd vid hälso- och sjukvårdskansliet som reagerade på det onormalt höga antalet läkarbesök. Det fanns ingen möjlighet för VGR att kontrollera rapporteringen, t.ex. genom en jämförelse med vad som antecknats i patientjournalerna. Det man kunde göra var att begära en oberoende medicinsk revision.

CRAMA anför vidare följande. I revisionsberättelsen för både Läkartjänst och Hälsan tillstyrker revisorn att styrelsens ledamot, dvs. Robert Sjöstedt, beviljas ansvarsfrihet. Robert Sjöstedt bedriver idag sin verksamhet i CRAMA, i vilket bolag f.d. makan aldrig varit involverad. Verksamheten har sedan starten skötts klanderfritt och fungerar mycket väl. Robert Sjöstedt har fyra doktorer anställda på deltid och sju övriga anställda. Verksamheten har 500 läkarbesök per månad plus patientbesök till sjuksköterskor på verksamhetens distriktssköterskemottagning och olika profilmottagningar. Verksamheten är exemplariskt skött och det finns inga anmärkningar gjorda vare sig avseende medicinsk eller förvaltande natur. Robert Sjöstedt arbetar idag under nationell taxa. – Före konkursutbrotten hade Läkartjänst och Hälsan ca 9 000 listade patienter och det stora flertalet av dessa är i dag patienter hos bolaget. Att det vore till men för dessa om CRAMA inte skulle få rättelse i målet står helt klart. Den omständighet att åtal har väckts mot Robert Sjöstedt utgör i sak inte något bevis för att Robert Sjöstedt gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen. Något beslut om näringsförbud har inte fattats. Det vitsordas att styrelsen i ett aktiebolag har ett kontrollansvar när delegation av arbetsuppgifter och ansvarsområden sker till annan. I förevarande fall har Robert Sjöstedts bolag blivit utsatt för brott genom makans förskingring och detta har även polis-anmälts. Detta är att likställa med att ett bolag drabbas av att en anställd förskingrar och därefter avskedas. – En vårdcentral som utesluts enligt LOV kan omöjligen vidhålla en fungerande verksamhet. Ett bifall till VGR:s talan kommer således att medföra att CRAMA:s verksamhet kommer att upphöra. Mot denna bakgrund bör man anta en mer restriktiv tolkning av vad som utgör ett allvarligt fel i yrkesutövningen enligt LOV.

DOMSKÄL

Gällande bestämmelser m.m.

Av 1 kap. 2 § LOV framgår följande. Den upphandlande myndigheten ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt. Den upphandlande myndigheten ska iaktta principerna om öppenhet, ömsesidigt erkännande och proportionalitet när den tillämpar valfrihetssystem.

I 7 kap. 1 § första stycket 4. LOV stadgas följande. Den upphandlande myndigheten får utesluta en sökande som har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen och den upphandlande myndigheten kan visa detta. Enligt 7 kap. 1 § andra stycket LOV får, om sökanden är en juridisk person, sökanden uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4.

Enligt 8 kap. 1 § LOV ska den upphandlande myndigheten godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1 §.

Av 10 kap. 1 § LOV framgår att en leverantör, som gör gällande att en upphandlande myndighet brutit mot en bestämmelse i denna lag, får ansöka om rättelse hos allmän förvaltningsdomstol. Av 10 kap. 2 § LOV framgår att om den upphandlande myndigheten brutit mot någon bestämmelse i denna lag och detta medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta om att den upphandlande myndigheten ska vidta rättelse.

Länsrätten gör följande bedömning

Frågan i målet är om VGR kan anses ha visat att företrädaren för CRAMA, dvs. Robert Sjöstedt, har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövning-

en och, i så fall, om VGR haft fog för att utesluta bolaget från deltagande i valfrihetssystemet.

I förarbetena har anförts bl.a. följande avseende möjligheten till uteslutning. Av LOV kan inte framgå mer preciserat när en sökande får uteslutas på grund av t.ex. allvarliga fel i yrkesutövningen. Det måste i stället vara upp till den enskilda upphandlande myndigheten att i första hand avgöra när ett fel är så allvarligt att det ska föranleda uteslutning. En leverantör kan i domstol dömas för brott avseende yrkesutövning. Detta kan vara grund för den upphandlande myndigheten att utesluta en leverantör. Den rättspraxis som utvecklas beträffande LOU är i denna del även vägledande för LOV. Varje upphandlande myndighet måste dock själv avgöra vad detta i praktiken innebär, t.ex. när det gäller allvarligt fel i yrkesutövningen. (Se prop. 2008/09:29 s. 86).

Det är ostridigt i målet att Läkartjänst tillskansat sig felaktiga utbetalningar i form av läkarvårdsersättning uppgående till nästan sex miljoner kr. Vid aktuell tidpunkt var Robert Sjöstedt och hans f.d. hustru ägare och firmatecknare i Läkartjänst. Robert Sjöstedt var ensam styrelseledamot. Åtal har väckts mot både Robert Sjöstedt och f.d. makan för grovt bedrägeri. Åklagaren har även yrkat att tingsrätten beslutar om näringsförbud avseende både Robert Sjöstedt och hand f.d. hustru för en tid av fem år.

Det ankommer på styrelsen i ett aktiebolag att kontrollera bolagets skötsel och hålla sig informerad om bolagets ekonomiska ställning. Att dåvarande makan hade ansvaret för ekonomifunktionen i Läkartjänst är i och för sig inte ifrågasatt. Även om Robert Sjöstedt inte kände till den felaktiga rapporteringen av läkarbesök kan hans underlåtenhet att som ensam styrelseledamot hålla sig informerad om bolagets ekonomi inte anses ursäktlig. I egenskap av företrädare för bolaget borde han ha känt till de felaktiga utbetalningarna från VGR. Annat har inte framkommit än att även Robert Sjö-

stedt kunnat få behörighet till datasystemet som administrerade utbetalningarna från VGR, för det fall att han ansett detta nödvändigt för en avstämning. Det har vidare inte varit fråga om felrapportering av små belopp, även med beaktande av att utbetalningarna skett under dryga två år. Liksom CRAMA anfört finns ingen lagakraftvunnen dom i fråga om grovt bedrägeri. Något krav på lagakraftvunnen dom kan dock inte utläsas av varken LOV eller dess förarbeten, av vilka framgår att en dom kan vara grund för att utesluta en leverantör. Inte heller motsvarande bestämmelse i lagen om offentlig upphandling har ansetts innefatta något krav på lagakraftvunnen dom (se t.ex. Kammarrättens i Jönköping dom den 9 juni 2009, mål nr 4211-08).

Mot bakgrund av ovanstående måste Robert Sjöstedt anses ha åsidosatt sina skyldigheter som styrelseledamot vid bedrivande av vårdverksamhet. Detta åsidosättande har avsett brist på kontroll av bolagets förehavanden som uppgått till betydande värde och som dessutom enligt åklagaren inneburit grovt brottsligt förfarande. VGR får därmed anses ha visat att Robert Sjöstedt, som numera är företrädare för CRAMA, har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen. Detta fel bedöms i förhållande till proportionalitetsprincipen vara relevant och ha en inte oväsentlig betydelse i förhållande till det som leverantörerna i valfrihetssystemet ska göra, dvs. bedriva vårdverksamhet. VGR har vidare haft fog för att utesluta CRAMA, också med beaktande av vilka konsekvenser detta kan få för bolagets verksamhet. Ansökan om rättelse ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 B)

Maria Boshnakova